

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата юридичних наук, доцента
Гавронської Тетяни Володимирівни
на дисертацію Тодуа Шота Ревазовича

«Забезпечення найкращих інтересів дитини в умовах воєнного стану в
Україні», подану на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії
у галузі знань 08 Право
зі спеціальності 081 Право

Подана на рецензування дисертація присвячена комплексному дослідженню теоретичних і практичних проблем забезпечення найкращих інтересів дитини в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення України. Обрана тема є надзвичайно актуальною, оскільки повномасштабна збройна агресія проти України спричинила безпрецедентні виклики у сфері забезпечення прав дітей, що потребують сучасного наукового осмислення та вдосконалення правового регулювання.

Дисертація характеризується логічною структурою, складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Побудова роботи є послідовною та дозволяє автору комплексно розкрити предмет дослідження: від теоретико-правових засад формування принципу найкращих інтересів дитини до аналізу механізмів його реалізації в умовах воєнного стану та формулювання пропозицій щодо вдосконалення законодавства України.

Перший розділ присвячений дослідженню становлення та розвитку концепції найкращих інтересів дитини, її міжнародно-правової природи, еволюції в національному законодавстві та доктрині. Автором здійснено ґрунтовний історико-правовий аналіз розвитку відповідної концепції, простежено трансформацію підходів до визначення змісту принципу найкращих інтересів дитини, а також обґрунтовано його значення як універсального правового принципу сучасного міжнародного права.

У другому розділі комплексно досліджуються особливості забезпечення найкращих інтересів дитини під час дії воєнного стану. Значну увагу приділено аналізу міжнародних стандартів захисту дітей в умовах збройних конфліктів, національного законодавства, практики органів державної влади, а також діяльності міжнародних організацій. Автором досліджено найбільш актуальні проблеми забезпечення права дитини на життя, безпеку, сімейне виховання, освіту, охорону здоров'я, евакуацію, повернення депортованих дітей та інших категорій дітей, які постраждали від війни.

Третій розділ має прикладний характер та присвячений напрямам удосконалення механізму забезпечення найкращих інтересів дитини в Україні. Особливу цінність становлять сформульовані автором пропозиції щодо розвитку

національного законодавства, запровадження комплексної державної стратегії забезпечення найкращих інтересів дитини в умовах війни та післявоєнного відновлення, удосконалення діяльності органів державної влади та гармонізації українського законодавства з міжнародними стандартами.

Безперечною перевагою дисертації є комплексний характер дослідження. Автор не обмежується аналізом чинного законодавства, а широко використовує міжнародно-правові акти, практику міжнародних судових інституцій, рекомендації міжнародних організацій, сучасні наукові підходи українських і зарубіжних учених. Це дозволило сформуванню цілісної концепції забезпечення найкращих інтересів дитини саме в умовах воєнного стану.

Наукова новизна дисертації полягає у виробленні комплексного підходу до забезпечення найкращих інтересів дитини в умовах війни, формулюванні авторських визначень, уточненні змісту окремих правових категорій, удосконаленні класифікації гарантій реалізації прав дітей та розробленні конкретних пропозицій щодо вдосконалення законодавства України.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості використання сформульованих висновків і рекомендацій у нормотворчій діяльності, правозастосовній практиці, діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, а також у навчальному процесі та подальших наукових дослідженнях.

Разом із тим дисертація не позбавлена окремих дискусійних положень.

По-перше, історико-правовий аналіз становлення принципу найкращих інтересів дитини у першому розділі є досить детальним, однак окремі історичні аспекти могли бути більшою мірою узагальнені на користь глибшого аналізу сучасних міжнародно-правових підходів до тлумачення цього принципу.

По-друге, окремі пропозиції щодо вдосконалення законодавства України потребують більш детального обґрунтування механізму їх практичної реалізації, зокрема щодо компетенції органів державної влади та джерел фінансового забезпечення запропонованих заходів.

По-третє, окремі положення щодо міжнародного досвіду могли б бути доповнені аналізом практики держав, які протягом останніх десятиліть пережили масштабні збройні конфлікти, що дозволило б ще більше посилити порівняльно-правову складову дослідження.

Водночас зазначені зауваження мають переважно рекомендаційний характер, не впливають на загальний високий рівень виконаної роботи та не знижують її наукової цінності.

Дисертація Тодуа Ш.Р. «Забезпечення найкращих інтересів дитини в умовах воєнного стану в Україні» є завершеним самостійним науковим дослідженням, виконаним на належному теоретичному та методологічному рівні, сформульовані автором висновки є достатньо аргументованими, логічними та відповідають поставленим завданням дослідження.

За змістом, рівнем наукової новизни, теоретичним і практичним значенням дисертація відповідає вимогам, установленим для дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії, а її автор Тодуа Ш.Р. заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 Право.

Доцент кафедри права УДУ імені М. Драгоманова

кандидат юридичних наук, доцент

